

**HUS-KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO  
HE 191/2022 VP HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE  
VAMMAISPALVELULAIKSI JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

**Linjajohtaja Risto Vataja 27.10.2022**

# YLEISTÄ VAMMAISPALVELULAIN JA SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN UUDISTUKSESTA

- Lainsäädäntöuudistus on kokonaisuutena kannatettava.
- Uudistus edistää osaltaan vammaisten henkilöiden oikeusturvaa, osallisuutta ja yhdenvertaista kohtelua.
- HUS pitää myös hyvänä, että vammaisten henkilöiden terveydenhuolto järjestetään jatkossa osana yleistä terveydenhuoltoa.
- Lain uudistuksella helpotetaan pitkään väliinputoajien asemassa olleiden potilasryhmien kuten, kuten autismin kirjoon (ja laajemmin ”neurokirjoon”) kuuluvien henkilöiden pääsemistä tarvitsemiensa vammaispalvelujen (ml. vaativien erityispalvelujen) piiriin.

# KEHITYSVAMMAT JA MUUT KEHITYKSELLISTÄ VAMMAISUUTTA AIHEUTTAVAT HÄIRIÖT

- Lakiesitys tukee kehitysvammaisten yhdenvertaisia sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä oikeuksia.
- Erityisen vaativia ja pitkälle vietyä erikoistumista edellyttäviä kehitysvammaisten palvelutarpeita ajatellen on HUSin alueella asuvien vammaisten kannata äärimmäisen tärkeää, että vaativaa moniammatillista tukea ja rajoitustoimia voidaan jatkossa toteuttaa myös terveydenhuoltolain 67 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla kehitysvammapsykiatrian osastoilla.
- Esityksen perusteluissa todetaan, että vammaispalvelulain 16 §:n vaativan moniammatillisen tuen soveltamisessa olisi otettava huomioon sosiaalihuoltolain 2 § ja terveydenhuoltolain 8 a §. Viittaus lakiesityksen perusteluissa on informatiivinen, mutta se ei varmista riittävästi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon lainsäädännön soveltamisen selkeyttä. HUS haluaa kiinnittää huomiota siihen, että HUS-yhtymä voi tuottaa vain terveydenhuollon palveluja.

# HENGITYSHALVAUSPOTILAIEN HOITO

- HUS pitää kannatettavana hengityshalvauspotilaita koskevien asiakasmaksulain säännösten kumoamista ja sitä että kotona asuvien hengityshalvausstatuksen omaavien potilaiden palvelut järjestettäisiin vammaispalvelulain mukaisina palveluina.
- Jatkossa vammaispalveluiden piiriin tulevat myös sellaiset potilaat, jotka ovat lähellä nykyisen hengityshalvauspäätöksen kriteereitä, mutta eivät nykyisiä kriteereitä ole täyttäneet. Tämä on potilaiden yhdenvertaisten palvelujen saatavuuden kannalta tarkoituksenmukaista.
- Lakiesitys ei ota kantaa siihen, missä potilasta hoidetaan, jos kotihoito ei onnistu (erikoissairaanhoidon vai perusterveydenhuolto) ja mikä tahansa Uudellamaalla järjestää (erikoissairaanhoidon eli HUS-yhtymä vai hyvinvointialue).
- Tähän asti HUSilla on ollut hoitovastuu sekä kotona hoidettavista potilaista että hoitoyksiköissä hoidettavista potilaista. Koska palvelut siirtyvät sosiaalihoitoon järjestämisvastuulle, HUS tarjoaisi jatkossa tarvittavat erikoissairaanhoidon palvelut sosiaalihoitolain mukaisten asumisyksiköiden asukkaille siltä osin, kuin he ovat erikoissairaanhoidon tarpeessa.

# IKÄÄNTYMISRAJAUS

- HUS esittää huolensa ikääntymisrajauksen vaikutuksista vanhuusiän saavuttaneiden kehitysvammaisten, muilla tavoin vammaisten mukaan lukien vanhuusiässä vammautuneiden riittävästä ja muiden vammaisten kanssa yhdenmukaisesti palveluiden saannista.
- Vammaisen henkilön palveluntarpeen lisääntyessä vanhuusiässä enemmän kuin muutoin vastaavalla ei vammaisella henkilöllä, tulisi tämä palveluntarpeen lisääntyminen nähdä vammaisuudesta johtuvana ja näin ollen vammaispalvelulain ja siihen liittyvien lakien kautta saatavaan apuun ja tukeen oikeuttavana.

# VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

- Uudellamaalla Eteva-kuntayhtymän erityisen vaativia ja pitkälle vietyä erikoistumista edellyttävät kehitysvammaisten palvelut ovat siirtymässä liikkeenluovutuksena HUS-yhtymälle 1.1.2023 alkaen.
- Tästä syystä on potilasturvallisuuden ja hoidon järjestelyjen turvaamiseksi tärkeää, että kehitysvammalain säännökset tulisivat voimaan 1.1.2023, vaikka muu esitetty lainsäädännön voimaantulo siirtyisikin myöhemmäksi.
- Hengityshalvauspotilaita koskevien säännösten osalta siirtymäaika on perusteltu.